

Szerkesztőség:

Arad-őrségi egyesült vasúti postak...

Kiadóhivatal:

Arad-őrségi egyesült vasúti postak...

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Regények költsége és árszámok...

Előfizetési árak:

Table with subscription rates for different durations and locations.

Hirdetési árfolyam:

8 hasábos pótlóter egy soros hirdetés...

Kik terjesztik a korrupciót?

Budapest, szept. 18. Hogy Magyarországon a korrupció...

Mert nagy erkölcsi támogatására van a sikkasztók táborának...

Soha se hallottam még, hogy akár a kormány...

Vagy itt van a Kókán János ügye. Nem lep meg...

Mikor az ellenzéki pártvezérként fungáló védő ügyvéd...

kódó ordszavát fajtalt ama nemes cél...

Hátha az ilyen ellenzéki sajtó és matadorkodás...

Es látva látjuk, amint az ellenzéki fiskális...

Nem azt mondjuk ezzel, hogy államtitkár és miniszter...

Nos hát ebben a tekintetben ne menjünk...

magunkról e véderő somanczot és bősönköt...

Mi soha sem vállalunk szolidaritást nemzeti...

Kálnoky gróf külügyminiszter, ki kedden este...

A hadsereg köréből. A „Bud Cor.” jelentése...

König Gusztáv báró tábornagy, a 2. hadtest...

A gyalogság főfelügyelői állása egyike a hadsereg...

König Gusztáv báró tábornagy 1825-ben születt...

Az „ARADI KÖZLÖNY” tárczája.

(Szeptember 20.)

A banki csata.

Kisbér, szept. 16. A véletlen is ugy akarja, hogy hadsáink...

A katonaság csak rövid ideig, de addig ugyanezek...

talhatom, a mi a mai nap egyik rendkívül...

A haros maga a következő fölfevésből indul ki...

Frigyes földérintő lovassága jó erős ügésben...

A lovak röpködtek, a tömördek kivont pallas oszillogott...

Szerencsére vele mentek a halottak és sebesültek...

A lovasságnak ma több szerepe alig volt...

mögött felbukkantak mindkét oldalon az elővéd...

főlörorított tolyó vize törne keresztül egy-esserre...

1-én nyerte el a tábornagy rangot. Ez alászáll emelkedett most gyalogsági főfelügyelői méltóságra.

A kis luteri ellátás. A „P o n z i g y i U t m u t a t ó” a következőkben említi: Mint több ízben említettük, a kormány terve volt a kis luteri ellátás és egyelőre valamely alkalmassabb bevételi forrással való helyettesítését. A pénzügyminiszteriumban ez idő szerint a ható tanulmányozás tárgyát képezi az a kérdés, hogy mivel pótolhassák a kis luteri ellátás hiányát. Az állam sorsjáték egy neme fog lépni. De az iránt, vajjon a sorsjáték a létező külföldi, különösen német osztályosoké mintájára szerveztessék-e, az ideig nincsen megállapodás. Magyar részről megelégedne a szem előtt tartandó célul az osztályosoké az a módzat, amely a német államokban divit, de Ausztriára való tekintettel a német osztályosoké mintáját el kellett ejteni, mivel abból az a jelentékeny hozadék, amely Ausztriára a kis luteri részén elvész, elő nem teremthető. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy értesítésünk szerint a pénzügyminiszterhez bankok és magánvallalkozók részéről egész csomó tervezet és ajánlat adatott be a luteri helyre lépendő állami sorsjáték tárgyában. Ezen ajánlatok egyike pláne 12 millió tízszes nyereséget számít ki az államkincstár részére.

A csak kiegészítő ügyében a bécsi lapok konstátálják, hogy a csehországi alkotmányos ügyek egyáltalán nem voltak részt a Schönburg herceg közvetítési törekvéseiben. A „Narodne Liszt” szerint a német-cseh egyezkedés nem szakadt meg a bihovek tartja, hogy a tervezett bécsi konferencia létrejöhet s megjegyzi, hogy mi helyt a németek elvetik a koronázást, a konferencia éppen nem eredményezhet meg egyeztetést. A keddi tartománygyűlési választásokon Prágában az Altstadtl Neustadt és Kleinsche voltorszékekben ki-várolt az ő c s e h j e l ö l t k e g y e z t e k . Megválasztották Altstadtlban: Solc polgármester. Wiesel építész és városi képviselő, velük szemben Blazek tanár és Vorlecz városi képviselő álltak, mint ifjú cseh jelölt. A Neustadtban Tomk tanár és Touzinsky könyvtáros lettek ő-csehek képviselőkké, míg új-csehek ellenfeleik: Gregor Gyula és Breznovszky városi képviselő kisebbbbséggel maradtak. A Kleinscheben az új-csehek Dietrich Józsefet választották meg újr, az új-csehek jelölt Belsky Guido városi képviselő 296 szavazattal maradt kisebbségben.

A szászok és a magyar állam.

Brassó, szept. 18.
Éles ellentéte annak a két képviselő beszámolónak, melyet Brassó megye két szász képviselője nemrég tartott, az a beszámoló, melyet Bauszner Guidó szász nemzetiségű, de a szabadpárti párt programján álló képviselő a napokban választói előtt tartott.

Amazok merev ellenzéki álláspontot elfoglalva, borzasztó képet tártak népek elő arról a helyzetről, melyben a szászok Magyarországon élnek, fenyegetve lévén nyelvökben, tehát létükben, — az

a helyzetet a maga valóságában tárva fel választói előtt felvilágosította azokat a szászok, a magyar nemzet s a magyar állam közötti viszonyról, az egymásiránt tartozó köteleességeiről.

Két politikai párt áll e két beszámolóban egymással szemközt: az negligálva a helyzetet és viszonyokat, képzelte a németeket lát, melyek soha sem léteznek s soha sem fognak orvosoltatni; ez felismerve a helyzetet és megbarátkozva vele, igyekszik a szászok s magyar nemzet közötti különbségeket szüntetni, szeretettel és bizalommal kiegyenlíteni s az eltévedt, elcsábított gyermekeket az édes szülőhöz visszavezetni.

A szászok soha sem voltak mostoha gyermekei a magyar hazának és nemzetnek. Több mint hétszáz év története tanuskodik e mellett. Voltak viharos idők, melyek velük is ér-zették hatalmukat, ámdé ezt a vihart nem a magyar nemzet zuditotta fejükre. Mert hisz ha mostohaanyaként bánt volna a nemzet a szászokkal, hős-száz év után nem volna német templomok és német iskolák, nem maradtak volna meg eredeti viseleteik és szokásaik, nem volna ma már Magyarországon szász nép. Bármennyit szíjják is még rosz uton tévelygő szász s más nemzetiségű testvéreink a magyar államat és nemzetet, a történelem megczáfolja ezt mind, igazolva a magyar nemzet lovgiasságát és türelmességét. Mert ha ez nem lett volna, ma bizonyára nem lenne Magyarországon nemzetiségi kérdés, ma nyelviileg is csak egy nemzet volna az országban: m a g y a r .

Ámdé a magyar nemzet egy ezredév alatt soha sem tett kísérletet közötte első más ujku testvérei beolvasztására. Nem tett a múltban, nem tesz a jelenben. A mire törekszik, miudössze nem más, mint a g y e r s n e m z e t i á l l a m m e g t e r e m t e s e , mely daculhason az idők viharaival.

Es vajjon nem áll-e ez érdekében az erdélyi szászoknak is? Vajjon nem látják-e létüket, mint n é m e t e k é s s z á s z o k inkább biztosítva egy erős magyar államban, mint egy esetleg gyenge alkotmányban, melyet az első nagyobb vihar elmos a földszínről, helyébe hozva egy nagy szláv államat? Mert azzal bizonyára tisztában lesznek szász testvéreink, hogy Magyarország vagy magyar lesz, vagy szláv. Német soha. Németország sokkal messzebb áll tőlünk, semhogy különben hatalmas szárnyai alá foghasson minket is, Ausztria pedig sokkal inkább szenved a német és szláv elem elkeseredett harcza alatt, semhogy ennek terjeszkedéséről Magyarország rovására tartanunk lehetne. Egy eset állhat csak fenn: ha elbuknék valaha — mitől meg fogja óvni a hazát és nemzetet az

Isten — a magyar állam, csak az orosz-szal, tehát a szlávval szemben bukhatik el. Ez pedig aligha előnyöse volna a szász népeknek, mert hisz látja, mit mivel Oroszország a németekkel, elviszi egyházaikat, iskoláikat, elviszi nyelvöket — rosszákká tette s teszi őket.

Valóban csodálatos, hogy egy nép, a kultúra meglehetősen magas színvonalán állva, nem látja be ezt. Csodálatos hogy a német császár tüneménye Tisza Kálmán mellett, a mi egyértelmű volt egyrészt a magyar nemzet által inaugurált politikai irány helyeslésével, másrészt az osztrák kormány elítélésével; nem volt hatással szász testvéreink többségére s különösen vezetőire, hogy meggyőzte volna őket arról, miszerint a nagy Németországnak is csak egy erős, hatalmas nemzeti állam, egy nagy Magyarország áll s lehet csak érdekében. Mert hisz kétségtelen, hogy egykor Európában csak a germanizmus és szlavizmus fog egymással szemben állani s versenyezni a hegemoniáért. Ennek előjeleit észlelhettük naponként. A germanizmus és szlavizmusnak érdekében áll, itt Európa közepén egy hatalmas nemzeti magyar államot látni, mely mint egykoron a török féltől ellen, ma és a jövőben a muszka kancsuka ellen fogja megvédelmezni Európát. A szlavizmusnak ellenben érdekében áll, hatalmas keríteni ez országot is, hogy a szabad útja legyen nyugatra. A germanizmustól tehát nincs okunk félni, csupán a szlavizmustól. A germanizmusmal érdekközösségben állunk és ez az, a mi természetessé s szorosá teszi a német-osztrák-magyar szövetséget, melynek szulypontja Ausztria-Magyarországban nem Ausztria, hanem Magyarország.

Es a szászok, kiknek különben rendkívül erős politikai érzékek van, ezt nem akarják megérteni.

Nem akarják megérteni, hogy csak nemzeti, egységes alapon nyugvó állam lehet nagy és hatalmas, hogy csak hatalmas állam nyújthat biztosított és védelmet polgárainak minden irányban s hogy csak egy erős nemzeti magyar államban fogják magukat a szászok mint szászok és németek fentarthatni. Ez erős nemzeti társadalom nem hatalmát, hanem szeretetét fogja éreztetni, a haza minden polgárát, mert hatalmának éreztetése csak visszahatást szulne, az aközös reakciót idézne elő, a mi befel gyengítene az államot és társadalmat. Ez pedig nem áll érdekében.

Hisz a német iskola, német egyház, német nép nem áll utjában a magyaroknak. Kulturánkat nagyobbára a németektől vettük, iskoláinkban a németet kötelezőleg tanulták. Tehát mi által vagyunk ellenségei a németeknek. Azzal, hogy a törvény kötelezi őket,

képzeltető el, hogy a duló csata után a tábornokok a legvidámabb hangulatban tértek vissza Kisbérre. Igaz, hogy ezuttal még csak „egy kozák” sem esett el.

A női öltözöben.

Kérem, be szabad lépni az uraknak is, készen vagyunk. Nincs semmi, a mit ne láthatnának, s nem beszélünk semmi olyast, mit meg ne hallhatnának. Csak töprengünk, hányjuk-vetjük az elutasítás, jutalomjáték s egyéb égető kérdéseit a hátra levő sajnóknak.

Az elutasítás kérdése különböző hatásokat eredményez. Az egyiket ide köti a szíve, a másikat oda húzza s mindeniknek az érzelme egy-egy „ah”-ban tör ki — a menni akaroké lágyan, mint az epedő (u-vola hangja, a maradni vágyóké mélyen mint a bánatos gondorka.

A jutalomjáték kártyáit is kihitta mindenki s foynak a kombinációk: ki milyen tromfot tít vele. Persze az érdekelt felek nem szólnak semmit; úgy tesznek, mint a nobilis játékos: az lesz, a mi lesz, játszának hid-gy vérell.

— Oh, Örley Flóriának tele háza lesz „Az eltévedt baránykára” — állapítja meg a közvélemény. — Hogy is ne! szeretik, kitűnő színésznő, a milyen chikkas, hát ki ne volna rá kíváncsi, vajjon még kerül-e egy ilyen eltévedt barányka?

Szakács Bandi. „A becsült szegényet” veszi. „Adjá isten, hogy tegye gazdagga”, óhajtuk neki egyhangulag. Az a Bandi olyan jó gyerek, hogy én azt sem irigyleném tőle, ha megnyerné a másfél milliót ternőt, (csodálom is, hogy nem kísérti meg a szerencsét, mikor nem kell hozzá, mint egy „fekete ruhás asszony” azt pedig — úgy mondják: Bandi tud szerezni magának.) Hogy Kovács Gyulának sikerüljön fog „Faust” — természetesen. Hogy ne sikerülne az ország első tragikusának jutalomjátéka Nagyváradon!

— En „Francillon”-t veszem, — mondja Lázár Margit. Ambicióz-kérdést csinálók ebből még azzal a kilitással is, hogy netalán üres hazam le z. El kell játszanom azt a szerepet. Már egy éve savorgom utána. Az igazgatóság mindig hitgett vele és soh’se tűzte ki. Ha valami keresésgé ért, így szólott: „Ne féljen kisasszony, a jövő héten meg Francillon, az én keresésgem édes reményre változott

— de Francillon nem ment Ha sok „lógó”: szerepet játsztam s emitt panaszokdram: „Ne féljen kisasszony, majd eljártsa Francillon, ez félér tizenöt debut-szerepelt.” — Francillon még sem ment. Tovább nem állom ki. Ha el nem játszom Francillont, bele halok — hisz tudják van re-velerem. Nem bánom, ha senki se jön is reá.

— Már hogy ne jönnék meg, mondóm. hisz itt szeretik, értik a finom, szellemes darabokat, a Dumas fils darabja pedig ugyancsak az. Rá akartak ugyan fogni, hogy frivol. De ez alaptalan; vad. Ez a Francillon egy nagyon derék, büszkes az asszony, ki igazán hűn szereti az urat. Azt vették neki szokon, hogy egy kis lezket ad a monsiurne: hogy a férj is hússéggel tartozik a nejének s mivel a kritikusk is férfiak (s ki tudja, egynémelyik szintén milyen gonosztevő) hát tüstet kiabáltak. De tudom a nők mind igazat adnak neki.

— Ez a te véleményed; de a közönség néha előtélétes Margit — szóval meg hosszabb szünet után. Es mosolygott hozzá igen kedvesen és naivul. Olyan üdén nézett ki, mint egy harmatos rózsabimbó.

Az „Akáczok aiate” azt írtam rola, hogy repülni láttam a csillagok felé. Egy ideig mindenki olyan kíváncsián nézett rá, igaz-e?

Igaz is, én láttam Lázár Margitot repülni a csillagok felé, sőt azt is állithatom hogy felszállt az égbe. Most éppen a hetedikben jár. Hisz csak reá kell nézni, mindenki láthatja, hogy ez a leány a hetedik égbe jár, én váltig figyelmeztettem, hogy szálljon le onnan, mert lepotyán De nem hiszi. Azt mondja, ő olyan jól be van ott kvártélyozva, hogy soh’se jön ki belőle! persze mindenki így van vele, nagyon jó ott s nem akarják elhagyni önkénytelen, pedig be soknak össetört már a szárnya zuhanás közben.

Hancm hogy visszatérünk a földre: Francillonban én is fogok játszani, még pedig egy olyan asszonyt, aki mindazzal bír, a mi nekem hiányzik. Van neki például egy milliómos férje, öt elő gyermeke, kik közül kettő íreke, — és sok-sok gyakorlati, hideg józan esze.

Hol szedjem én mindezeket a kellekeket ehhez a rettenetes asszonyhoz? Ugy-e kérem, önök, kik ezt a kis cserevést olvassák — mind ott lesznek a Francillon előadásán? Hát bocsássák meg nekem, ha nem bírok majd azzal a rengeteg materiálistussal. Hunyady Margit.

magyarul is tanulni? Azt hisszük; ez k ö t e l e s s é g n k v o l n a a nélkül is, mert rossz hazafi, a ki hazája nyelvét nem igyekszik elsajátítani.

Azzal volnánk ellenségei a szászoknak, hogy igyekszünk Magyarországnak magyar nemzeti jellegű adni? Ez köteleességünk s érdekében áll a szászoknak is. a mig egyházát, iskoláit s nyelvét nem támadjuk meg. Már pedig a mig nekik Magyarországon német templomaik, német iskoláik lesznek, a mig a sajtószabadság nem korlátozza őket örömkük s bánatuk kifejezésére, a mig egyenlő jog alapján áll Magyarországon minden polgára, a mig városaikban és községeikben hivatalosan is németül tanácskozhatnak és kormányozhatnak, addig nemzetiségük fenyegetés nem lehet. Épen azért nem értjük szász testvéreink maguktartását, mert csakugyan áll az, mit Bauszner választóinak oly szépen bebizonyított, »hogy minden politikai kombinációk között egyedül a magyar állameszmé alapján szervezett magyar állam az, melynek oltalma alatt az erdélyi szászok, mint szászok fentarthatják magukat”. Ebből önkényt következők konkluziójának helyes volta, t. i. az erdélyi szászoknak csak egyetlen politikai irányuk lehet, a melynek következetes követésében egy állampolgári köteleességeiknek, mint nemzeti köteleességeiknek lelkiismeretesen megfelelnek és ez a politikai irány abban áll, hogy teljesen és egészen s minden utógondolat nélkül, a magyar állameszmé aláspontjára helyezkedjenek s ennek megfelelőleg mindent, a mi Magyarországon a magyarság helyzetét erősítheti és különösen a mi a magyar állam egységes nemzeti fejlődését előmozdithatja, örömmel névdőlőjek és hathatósan támogassák.

Vajha mielőbb bekövetkezne az idő, melyben ez így lenne. Sztéryényi Iósz-f.

Házi béke és országok békeje.

(Politikai levelesládá).

Be lin, szept. 17.

Oroszországot illetőleg kettős békekezdést tűzött maga elő császárunk. Hogy tiszteletre méltó magyatyjának utolsó akaratát egész terjedelmében s valódi tartalma szerint teljesítse, rajta kell lennie, hogy a fennálló vérokonoságnak megfelelő szívelyességgel újra helyreállítsa a Romanow és Hohenzollern házak közt s egyuttal arra kell figyelmet fordítania, hogy ha már nem is a korábbi bontásokat életre-halálra, de legalább a barátságos politikai viszonyt létesítse ismét Oroszország és a német birodalom közt.

Es a kettős czél tökéletesen elfoglalta a császár egész gondolkodását s ő valóban minden esaköt felhasználta, hogy azt elérje. Es nem siker nélkül. Ma már bizonyosnak tartják, hogy Krisztian dán herceg nőül veszi Vilmos császár nővérét Margit hercegnőt s így egy új rokoni kötelék fűződik a Romanow és Hohenzollern családok közt; a német császár sőgora lesz a Romanow-házzal vérokonos két hercegnek, a görög trónörökösnek és s ifjú Krisztiannek, ő maga már a Romanow családhoz tartozik.

Most már bizonyosan jönni fog a czár, megérkezése valószínűleg s. hó 27-én lesz. Hosszas, sőtől vonakodását a tartozó látogatás lerovása körül éppen nem fogják vele éreztetni, sőt inkább fia, a nagy hercegtörökrök Vilmos császár legmelegebb, legszívelyesebb ödvözletét viszi neki, a ki a történetek dacára a többek közt azt izeni, hogy azt a napot, melyen a czár vendégül lát-hatja magánál, életének, legboldogabb napjának közé fogja számítani. Ily sok szeretettel-méltóságot lehetetlen az czárnak másként, mint szívelyesen viszonzni; a most fel nem enged a szíve, akkor minos is neki, pedig azt mondják Sándor azáról, hogy mélyen érzd keble és szívében sok gyöngéd-ség van azok iránt, kiket megkedvelt.

A házi békét tehát helyreállítottunk tartbatjuk. Hátra van az országok békeje Reménylik, hogy Sándor czár látogatása alkalmával töle erre névsé is komoly kezesség fognak kivívni. Oroszország ocsilakozására a harmas szövetséghez, bár csak mire sem kötelező, tisztán platonikus módon, mint Anglia részéről történt, itt többé sem számíthatunk, sem a birodalmi kancelláriában, sem a császári palotában. De számíthatunk arra, hogy a czár, ha neki császár öcsöse fentartás nélkül, a legkisebb részletkéig megmagyarazza a h a r m a s s z ö v e t s é g l é n y é t , feltételeit, végezkeztet, de öcsének teljes hitelt fog ajándékozni; Bismarck hercegnek, a ki már meg-tette ugyanezt, a ki a czár utolsó Berlinben létekor neki a teljes igazságot megmondta, nem akart hinné a bizalmatlan utoktra. Pedig politikai tekintetben Oroszország részéről szívesen beérnök s bizalommal, s szeretettel lemondunk. Bizalmat követ s

ttuk; Oroszország is legyen meggyőződve, hogy mi valóban csak a békét akarjuk fenntartani, senkire kényeztet róni, senkit a maga érdekében, méltóságában megrövidíteni nem akarunk. Ennyit csak elérhet bányjától és többszörös sőgorától a császár, ennyit csak a lelke kéthet a czár is a maga embereinek.

MEGYEI KÖZÜGYEK.

Arad megye az 1889-ik év III ik negyedében. (Allépáni jelentés.)

Tekintet-s Törvényhatósági Kögyűlés! A törvényhatóság állapotáról, valamint a folyó év III. negyedére vonatkozólag ez ideig tett intézkedések s azok eredménye felől a következőkben van szerencsém elő-terjeszteni énegyezdes jelentésemet:

I. A közbiztonság állapota az énegyed folyamán 13 személybiztonság ellen elkövetett merénylet és 44 a vagyonbiztonság ellen előfordult támadás által zavartatott meg.

A személybiztonság elleni merényletek színhelyei és azok minősítései a következők: m. Kertlőse, Székudvar, Paulis, B.-Jenő, Repszeg és Szőlőse 1—1 gyilkosság, Rad-nan és Buszturon 1—1 orozva tett lovás által okozott súlyos testi sértés, Csanos egy utonállás, illetőleg rablás, Berzova, Kiszi-india, Almás és Józseán 1—1 súlyos test-sértés. — A tettesek három eset kivételével a többi tis esetben kézrekerítették az illetékes büntető bíróságnak átzoalgatva lettek, mig 3 esetben a tettesek káphatal-lásá iránt folyamathat tett nyomozások ez ideig eredményre nem vezetvén, azok seré-nyen folytatottak.

A vagyonbiztonság elleni merényletek közül 43 egyszerű lopás és egy betörésos tolvajlás volt a jobbara pénz, élelmi szer és házi átlak elidegenítésére irányult. Ezen lopási esetek közül 1—1 az aradi és terno-vari, 2—2 a pécsai és kisjenői, 3 az ekei, 5 a világi, 9 a borosabasi, 10 a radnai és 11 a boros-jóni járásokra esik, a nagy-halmági járásban egyetlen lopási eset sem merült fel. A 44 eset közül 19 esetben egy tettes, mint az eltolvált tárgyak, egy esetben csak a tettes puhatoltattak ki, mig 25 esetben a nyomozások eredménytelenek voltak.

II. Tízset az énegyed folyamán 120 fordulult elő, melyek közül 8 a pécsai, 8 az aradi, 45 a világi, 7 a radnai, 17 a kisjenői, 5 az ekei, 3 a terno-vari, 25 a borosabasi, 6 a borosabasi és 2 a nagy-halmági járás területére esik. A túzámadás oca 37 eset-ben gyantahatólag gyújtogatás, egy esetben villámcsapás, 8 esetben gondatlanság volt, mig a többi 74 esetben a tűz keletkezé-sének oka kipuhatolhatatlan maradt. A gyújtogatások tettséi mindössze csak két esetben puhatoltattak ki s adtak át az illetékes fenytő, illetőleg vizsgáló bíróság-ak de minden esetben a vizsgálat a gyujtogatás kiderítése iránt folyamathat tetett.

A tűzvész által okozott kár összege 61002 frt 25 krra becsültezt, melyből 55002 frt 25 kr tűz kár ellen biztosítva volt.

A községek túzólo szerei használható állapotban vannak.

III. A közegészségügyi állapota tekintetében jelenthetem, melyszert a közegészség-ügyi viszonyok az előző énegyedhez ké-pest hanyatlottak, ennek folytán a beteg mozgalom élénkült és a meghaltak száma aránylag az előző énegyedénél nagyobb volt.

A gyomor és bélbajok igen sürtn jelentkezték és több esetben, különösen a gyermekeknel kedvezőtlenül folytak le.

A heveny forduló kinek közül járványosan előfordult a vörheny Drucos, Vilá-gos és O-Szent-Annán, a kanyaró pedig Gurhán és Kuviban, jelentékenyebb elter-jedést azonban s-hol sem nyert.

Szörványosan észleltezt még a ron-csoló törököl, esse-tenként pedig a hagymás.

Orvostrendőrlleg megvizsgáltott 82 egyén, 21 hulla és 2917 háztállat, ebből 4 ember és 19 állati hulla boncolásra volt.

Asz élelmiszerek, italok, vagy a nyilvános helyek pontosn ellenőrzésében, a több helyen előbbzött éretnen gymőlestől elte-kinve, rendtelenségek elő nem állottak.

A megyei közkórház énegyedi beteg-forgalmi tekintetében a következő adatokat terjeszthetem elő:

Az előző énegyed végén gyógykezelés alatt maradt 136 egyén.

A harmadik énegyed folyamán felvé-tettet (szept. 15-éig) 480 egyén.

Ápolottak tehát összesen 616 egyén, ebből gyógyulva távozott 300, javulva 107, gyógyulatlanul 18, meghalt 32, maradt te-hát ápolás alatt 159 egyén, összesen 616. A meghaltak közül egy baldokolva ho-zatván a kórházba, maradt tehát 31 halál-eset folytán 616 ápolásra, mi megfelel 5 03 százaléknak.

Illtősegre névsé az ápoltak közül 265 Arad sz. kir. városi és 351 idegen illetőségű. (Folyt. következik.)

KÜLFÖLD.

Az Orsz-francia szövetség. P á r i s b ó l írják a „Pester Correspondenz”-nek: Itteni rendszeren jól értesült körökben ko-molyan hiszik, hogy a védaszövetség Fran-czia és Oroszország közt biztosítva, a meg-kötéshez közel van. Ez valóban a leghatá-masabb titkártya lenne, melyet a republi-kanusok és különösen az éppen kormányon levő opportunista kormány monarchista és boulangista ellenfelei ellen valaha kijátszani képes lehetne. Oroszország szövetségé, ha a legiofizivelében alakban is, sőt ebben igazán, Franciaországnak megszerveze egy jelentő-ségt lenne minden francia sziv és lélek megnyerésével. A ki megszerzi Fran-cziaországnak ezt a szövetséget, az leg-ovább álmak teljességéig szerzi meg

neki, a mennyiben kiragadja őt az állásigazolástól, melybe eddig helyezett volt, és ismét vig helyét ad: neki az európai konzertben, melyet nem vesz körül merev tresség. Franciaország ezt jól meg kell jegyezni. — Nem keresi az ország szövetségét azért, hogy Németországgal ellenséges lábon álljon, különösen a jelenlegi kormány — mit már sokszor bebizonyított, — tökéletesen békéselmű és soha nem járna el támadólag. Csak védelemre, hogy Német- vagy Olaszország (?) esetleges támadása ellen hatalmas legyen, akarnak a szövetséget a védelme nagy államnak, no meg egy kisét ki akarták elégteleni a saját hiúságukat.

Franciaországban a választásai mozgalmak tépőpontjait érték el. A választás napja immár közelgőben áll és az egész országot elárasztották a programmok és körlevelek szövegeivel. Ferrys a választóihoz intézett levelében azt mondja, hogy a revízió nem programja a kormánynak, az antirepublikánusok csak azért használják, hogy elrejtse a valódi szándékukat. — A revízió diadala ma a polgárháború bevezetésébe lenne. Végül Ferrys a munkásokhoz fordul, hogy ne azoktól várhatják tudókat, a kik vad ígéretek tesznek nekik és rossz tanácsokat osztogatnak, hanem a köztársaságtól, melynek védelme alatt meg fogják találni reményeink teljesítését, szabadságuk és jogaik biztosítását. M. élíne, a kamara elnöke, Bemirmonban egy lakomán felszólalt, minő munkát kell végeznie a jövő kamráknak. Ezek: a mezőgazdasági hitel szervezése, a falukon a közjótékonyk szervezése, mezőgazdasági kamarák alapítása minden kereskedelmi szerződés megszűntetése, és helyettük a földmivelés és ipari védő vámos életbevitelése. Végül bizonyos lapok ellen a legerélyesebb rendszabályt sürgette, hogy a haza, menten az igazságtól a békének és munkának elhessen. Erdvess jelenléte a választásokon az is hogy Thiebaud, Boulanger felfedezője, a párisi 18-ik kerületben Boulanger ellen lép föl. Megemlítjük, hogy jelenleg Franciaországban és a gyarmatokban 10,525,040 választó van, 1,9347-tel több, mint 1885-ben.

Csepakti összpontosítása Olaszországban. A „Tempo” szenzációs hírt közöl Romából, melyet egy olasz tudósító után kapott. E szerint az olasz hadügyminiszter, feltéve a mozgólás eshetőségét, a tizenkét olasz hadtestet négy hadseregbe akarja összpontosítani próbaképpen. A vezérkar már dolgozik a tervén. Az 1-es hadsereg (1., 2. és 4. hadtest), az Alperek és Po vonal védelmére áll, Ricotti-Magnani hadügyminiszter parancsoként, a 2-ik hadsereg (3., 5., 6. hadtest) Milanonál összpontosul; a 3-ik hadsereg (7., 8., 9. hadtest) a Földközi tenger vonalát; a 4-ik hadsereg (10., 11., 12. hadtest) Sziciliát és déli Olaszországot az aostai hercegség parancsnoksága alá. Nem igen bízható, hogy ilyen költségessé próbát tegyen most az olasz kormány, melynek szintén sok baja van a pénzügyi nehézségekkel.

LEGUJABB POSTA.

— A Crispi elleni merénylethez. Rómából jelentik: Az angol ügyvéd a hó 15-én levelet intézett Crispi kormányelnökhez, melyben tudatta, hogy Salisburyn, ki jelenleg Dieppeben időzik, megbizástól, hogy fejezze ki az angol kormány szívből jövő, meleg szeretetszándékait abból az alkalomból, hogy Crispi megemeltült az ellene elkövetett merénylet alkalmával, mely ha sikerül, nagy csapás lett volna Európára. — A „Biforma” jelentése szerint, Crispi Mariani francia nagykövetet fogadta, ki Spuller francia külügyminiszter részvétét fejezte ki előtte és szerencsét kívánt megemlékezéshez. Crispi felkérte a nagykövetet fejezze ki meleg köszönését a külügyminiszternek és gyöngéig figyelemért.

Crispi egészségi állapota kielégítő. A seb genyedés nélkül gyógyult. Crispi a szerdai napot is nagyon jól töltötte.

— Román pártalakulások. Bukarest, szept. 18. Gyurgyevóban az előkelőségek értekezletre gyűltek, melyen kimondták a junimisták és szabadelvűek szövetségét, a ml a Catargiu-miniszterin bukását jelenti — A pápa diplomatái. Vatikáni körkörtől érkezett hír szerint Galimberti nuncius Párisba fogják áthelyezni, a gliardi müncheni pápai követ pedig Bécbe s jön. Ez utóbbi helyére Santoneti veszik ki.

— Natália uton hazafelé. A szerb kormány és a regenség föltétlenül kívánják, hogy Natália királyné halhatosan, mint a királyné a nyja a lépjen föl. Natália erőszakolt beavatkozása a politikába nem csekély zavart okoz.

— Kozák tiszt Galicziában. A lengbergi tépáncsnokság jelentést tett a przemysl bűntetőbíróságnak, hogy aug. 24-én éjjel Narol határfaluban egy kőzástistét láttak parasztruhában, a ki lleniava felé vette útját, s a kit most a tiszt ellen Jarosluban történt merénylettel is összefüggésbe hoznak.

NAPTAR.

Szeptember 20. Péntek. Róm. kath. napjár: Euszták vt. — Prot. napjár: Fausta. Gőrg-ország napjár (szept. 8.) Kiszassony n. — Nap kel 6 óra 45 perccel, nyugodik 6 óra 1 perccel.

Szeptember 23. A városi iskolások ülése d. 4 órakor a városi háza emeleti színházban.
Szeptember 24. Arad megye közigazgatási bizottságának közlése d. e. 9 órakor.

A „Kölcsey Egyesület” könyvtára (Szabad-ár tór 1 sz.) a közönségnek rendelkezésére áll kedden és szombaton d. u. 8-4 s pénteken 11-2 óra között.

ARADI KOZLÓNY.

(Mégjelöl mindonnap.)
Előzetési feltételei.
Helyben házhöz hordva:

Egy évre	12 ft	— kr
Fél évre	6	— „
Negyed évre	3	— „
Egy órá	1	— „

Vidékre szétküldve:

Egy évre	14 ft	— kr
Fél évre	7	— „
Negyed évre	3	— „
Egy órá	1	— „

Kérjük lapunk azon előfizetőit, kiknek előfizetése a g u s t u s v é g é n lejárt, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítul sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében fennakadás álljon be.

Arad, 1889. szeptember 1.
Az „Aradi Közlöny.”
kiadóhivatala.

HIREK.

ARAD ÉS VIDÉKE.

— Az időjárás továbbá is kegyetlenkedik velünk. Tegnap reggel egy pár órát szünetelt ugyan az eső, de déliben megint rákezdte, s folytatja ugyan, hogy annál szomorubbak legytünk mi. A közönség mohón olvassa az időjárásokat, s nem tud rajtuk elizgadni. Tegnapelőttre hideg száraz idő volt kilátásba helyezve, pedig esett már akkor. Aztán jött az a sztereotip: „helyenkint derült, helyenkint borult, erős csapadékkal.” — Elbuzó azán minden beleillik. Még idejében bevált esztal a Herschel időjárás, mely szerint: 17. és 25. közt borult, hűsőbb idő, s ő t eső is. Ez a kis „sőt” azonban nagyon beadott nekünk. De hideg van mindenfél. Temesvárt szeján pár perezig esővel vegyes hó esett. Szepesváralján két napon át erősen havazott, s a Branyiszkóktól borítja. Szobráncz körül is minden hóval van fedve. Zsolnán szintén havazott. A budapesti lapok is mind fagyos időt konstataálnak, s téli kabátokról és általános fűtésről referálnak.

— Dunyov István árvája. Emeltették már ismételve, hogy Dunyov István volt aradi ügyvéd és később olasz királyi ezredes Pistojában meghalt. Az elhunyt hét árva: hagyott hátra, a kik közül több meg kiskoru. Az ottani igazgatóság most azzal a kérelemmel fordult az itteni árvaszékhez, hogy ha lehetséges, legalább egyet a gyermekek közül helyezzenek el Aradon. Ez iránt a városi árvaszéknek édnak felvilágosítását.

— Schönthál Gyula sikerült dalmas indulója, melyet a házi eszred hasáerkézése alkalmára szerzett, megjelent zongorára írva casinos kiállításban ifj. Klein Mórál: „Jón nek a 33-asok” szímmel a os. és k. 83-ik gyalog ezrednek ajánlja. A szímlapot F. a b i a n S i s p á n, O r m ó s a l i s p á n, S a l a c z p o l g á r m e s t e r és P u t t i ezredes arcképei díszítik. A zenemű ára 80 kr.

A pórtartalékosok behívása. Az új védelmi törvény alapján 1889. évben sorozott pórtartalékosokat október elején be fogják hívni nyolc hétre, katonai kiképzés céljából. B. behívással az új védelmi törvény egyik legterhebb intézkedése lép életbe. Az egész monarchiában körülbelül 60 ezer pórtartalékosat monarikának behívni nyolc hétre. Az új védelmi törvény szerint a pórtartalékosok osztanak: a) a növendékpapok és papjelöltek; b) a tanítójelöltek és tanítók; c) az örökös mezei gazdaságok birtokosai; d) azok a beorozottak, a kik családi körülményeik alapján a rendes t é n y e g s e n e z o l g a l a t i k ö t e l e z e t t s e g e k a l u l b e k e i d e n e g m e n t e s e l t e k; e) a fölös számmal besorozottak. Ebből a hat kategóriából, a papjelöltek és növendékpapok a 31. §. értelmében a katonai kiképzetésre alul mentesek; a tanítók és tanítójelöltek a 32. §. értelmében katonai kiképzetésre végett csak az oktatást legkevésbé akadályozó idős korban hivatnak be. A pórtartalékosoknak tehát csak a többi négy kategóriáját hívják be most, ost. 1-én. Ugyanazt a kategóriát béke idején három fegyvergyakorlatra is behívják, még pedig 13 napra. A pórtartalékosok kiképzése vagy történik, mint az újoncoké.

— Ügyilkossági kísérlet. A Zemplén-kövérházban alkalmassá volt 27 éves F r a n k B ő z a nevű pénztárosné tegnap d. e. 11 óra tájban ügyilkossági szándékból vitriol-oldatot ivott. Ö t v ő s d r. kertülri-olvasatot ivott. A első segélyt a súlyosan sérültek, a kinek felgyógyulásához kevés a remény. A tett oka eddig ismeretlen.

— Katonai lovásár. F. hó 25-dikén lesz a katonai lovásár Aradon. Ez alkalmából azok a népfőlköd dragonyosok, a kik számára a lovakat veszik, ide jönnék a megvásárolt lovak átélésére.

— Zendülés Medves községben. Szerdán déliben lovas küldönc által a temes-

vári osendőr-szakasz parancsnokság árta mitve lett, hogy a medvesi Gombos-féle preszta munkások, kik kérést az uradalom állítólag nem szívték ki, érteszakhöz nyulnak és minden émi kezük ügyében van, törnek, zúznak. E je éntésre a osendőr-szakasz összes legénysége Medves községbe indult. Bővebb részletek eddig hiányzanak.

— Növéltoztetés. K i n c z i g I s t v á n u j - s z e n t a n n a i l l e t e s t g b o r o n z e n t i l a k o s s a j t u j g y k i s k o r u g y r m e k e i A n n a, T e r e z, A l o i z i a, K á r o l y é s F e r e n c z v e z e t k e n e v e n e k . N k i s a - r e k é r t á t v o l t o z t a t á s a b e l g y m i n i s t e r i r e n d e l t e t t e l m e g e r e d t e t t e t t .

— A temesvári ügyvédi kamara köz-hírré teszi, hogy F e n e s s y Z a i g m o n d v o l t l u g o s i l e k o s u g y v é d e l h a l a l o z á s a f o l y t a n a l a j s t r o m b o l t ö r l e t e t t, i r o d a g o n o k u l O c s v a i A r p á d l u g o s i u g y v é d k i r e n d e l t e t t; C z i l i n g e r J e n ő p a n o v a n i u g y v é d l a k á s á t é s i r o d á j á t a k a m a r a t ö r l e t e n b e l t a l i b u n a r r a t e t t e á t; L á z á r E r n ő l i p p a l u g y v é d s a j t k e r e l m e r t ö r l e t e t t; A d á m I s t v á n v o l t t e m e s v á r i u g y v é d e l h a l a l o z á s f o l y t a n t ö r l e t e t t, i r o d a g o n o k u l P o t t y o n d y F e r e n c z r e n d e l t e t t k i; L e i t z S e b ő m o d o s i u g y v é d l a k á s á t é s i r o d á j á t m á s k a m a r a k e r ü l t e t t e v é n á t, a l a j s t r o m b o l t ö r l e t e t t; N a g y M i k l o s v o l t v e r s e c c i i l l e t t e k á r o l y - f a l v i l a k o s u g y v é d, h o l l e t t e k i n e m p o h a t o l á s a m i a t t t ö r l e t e t t; G e b h á r d S a n - u g y v é d L i p p a s z é k e l y e l y f o l y t a t o t t f o l v é t e t t; F a l o p Z e i g m o n d d r. u g y v é d C s á k o v a s z é k e l y e l y f o l v e t e t t; S z o j k B é l a d r. l a g o s i l a k o s u g y v é d l u g o s i k i r. b t t ö b i r o s á g n a k 3 7 8 9 / 8 8 b t t ö s z. j o g e r d e v á d a l á h e l y e z e s i v e z e d e s f o l y t a n a k a m a r a f e g y e l m i b i r o s á g a n a k m. k i r C u r i a á l t a l h e l y b e n h a g y o t t 1 0 0 / 8 9 f e g y. s z á m u f ü g g e s s e l a z u g y v é d s e g g y a k o r l a t o l t e l f o l g e z e t t e t t .

— A főmilitás ternő ügyében a vizsgálatról, mint említettük, nyjában két ember halogatott ki, a kiket az a gyauu terhelt, hogy büntessék Farkas Menyhértnek. A kihallgatás alatt azonban sikerült kimutatni ártalanságát, minálfolva e oörben csak mint tanúk fognak szerepelni. A vizsgálat befejezése azeptember végére most már biztosan várható. Farkast, családja megbízásából, tegnap fölkereste V a r j a s s y J ő z s e f u g y v é d, k i F a r k a s s a l g y e r m e k e i f o l t ö t t é r t e k e z t .

— A hattonyai városiag segélyezést ipariakol-értesítője az 1888—89. tanévről most jelent meg. Az ipariakolai bizottság megbízásából szerkesztette S z a b o d o s J ő z s e f i g a z g a t o t t . A z i s k o l a b e l e t e t t i l l e t t a d a t o k o n k i r v i l e g é r t e z e t t a r t a l m a z : „Iparosaink teendői az iparoktatás terén” szímmel K a s z a J ő z s e f t ö l . A z i s k o l á n a k 5 5 n o v e n d é k e v o l t, é s p e d i g n e m z e t i e g y e r t e z e t t e s z e r i n t : 3 3 m a g y a r, 2 n é m e t, 7 s z e r b, 2 r o m á n é s 1 t ö t . A t a n i t á s e r e d m e n y e s z e r i n t j e l e s o l t á z t o z a t t n y e r t 7, j ö t 1 1, e l é g s e g e t 1 3, e l ő t e t t e t 1 4, v i z s g á l t a t l a n m a r a d t 1 0 . A z i s k o l a k ö l t s e g e v e t e s e 6 7 0 l i n o r i n t t e t t k i . A z á r v i z s g á l a t a l k a l m a v a l k i a l l i t o t t r a j z o k é s s z a k m u n k á t k ö z e t e s z e n b e r e s z e l t e k, s t ö b b e n n y e r t e k k i t ű n t e t t e k .

— Elűnt katonák. N.-Ocsa községéből írják, hogy Suri István kőzatonai, ki oda 6 napi szabadságra jött haza, a harmadik napon nyomtalanul eltűnt. Gyentiják, hogy gyilkosság áldozata lett, mert egy szeptember 13-án, kitűrt egy más legényt, ki e miatt bosszút esküdtött ellene. A osendőrök már ellögtá a kitűrt szeretőt, de ez határozottan tagad mindent.

— Nagy ékezerolapás. A sűrűchi rend őrség értesítette a helybeli főkapitányságot, hogy H e r t z e r F r i g y e s E d e z ű r i c h i é k - s z e r e s r o t t j á b a i s e m e r e l e n t e t t e k b e t ű r t e k é s a r a n y g y ű r t e k a r a n y - é s e l ű t ű r t e k, k a r p e r e z e t e k, m i l t ű n k, s t b. 6 8 0 0 f r a n k é r t e k e n e l o p t a k . M i n t ű n h e l t e g e s, h o g y a t o l v a j o k i t t n á l u n k i s m e g f o g j á k k i a r e l e n i a l o p o t t t á r g y a k e l a d á s á t, a h e l y b e l i é k e z e r e s z e k é r t e s i t e v e l e t t e k a l o p s á r o l .

— Megszökött a „senki szigetéről”. Ilievits Illia osztrópai éssemter több ottani gazdától munkát vállalt el és foglaltatott vett föl, szután Noemjával egy ottani csinos asszonyonnyal megszökött a senki szigetéről. Minthogy a kutatói szolgabírói hivatal felelet kiváncsi tartózkodását helyére, nyomozó levelet bocsátott ki ellene. A nyomozó levél szerint Ilievits 35 éves. gör. kel. vallású, nős, magas termetű, hosszas arcu, szőke hajja, viasgok; kék szemű; fogai hiányosak, szakála és hajszála szőke, különös ismeretle jele: bal halántékán egy 13 cm hosszú sebfordadás; beszéli szerbül és németül, írni és olvasni tud, ruhazata kopott polgári ruha.

— A fűt nékűl való lőpor. A „Armeoblat” a következő írja: A fűt nékűl lőpor előállítására Ausztriában folytatt kísérletek befejezetteknek tekinthetők és az eredmény minden tekintetben teljesen megfelel a kívánalmaknak. Ez a lőpor minden külföldi készítmény igénybevétele nélkül, tisztán a stómi lőporgyár igazgatója, Schwab János előírása szerint készíti. Már a nyár folyamán a bruchi táborban Albrecht főherceg előtt több magasanrag tiszt jelenlétében nagyobbszerű kísérleteket tettek a lőporral s azok teljesen kielégítőek voltak. E készítmény teljesen alkalmas a háboruban való használatra, a mely tulajdonsággal a többi bemutatott készítmények még nem bírnak, mert nincs elegendő hajtó erejük s tartósságuk. Az Ausztriában készített fűt-nékűl való lőpor valamivel durvább szemű, mint a használatban levő és inkább szürke mint fekete színű. A fűt fejlődés alig vehető észre és csak olyan könnyű lövedék képez, a mely alig erősebb, mint a lámpa által felmelegített szoba levegője. Töltényekben könnyen meggyulad és a tölgyneknek nagyobb gyorsaságot kölcsönöz, mint az eddigi lőpor. A szaga alig érezhető s az előbbi lőpor szagától kevesebb különbözik és egyáltalán nem terheli. Az a hír, hogy a szaga rosszullétet, ost hányást idéző elő a lővőkön, teljesen alaptalan. Az egészen tisztán készített lőporral első ízben tartott kísérlet alkalmával fejlődtek ugyan bizonyos gázok, melyek általában hatottak a lővőházban jelenvol-

akra. Egy más anyag hozzávétele által ez a rossz tulajdonosság megszűnt, de ezáltal megszűnt teljesen fűt nékűl való is lenni. A osnehor-zsi hadgyakorlatok alkalmával az új lőpor még nem volt alkalmasságban.

— Egy végzett főreláista — szabad óráiban — c o r r e p e t i t o r n g a k a l o s b b o s z t a l y r e a l i s k o l a j t a n u l o h o z a j á n l o k z i k . — H o l ? m e g m o n d j a k i a d o h i v a t a l . — x — M i l y m e g l e p ő e r e d m e n y t m u t a t h a t f e l „ D r . B o s a é l e t b a l z s a m a ” F r a g n e r B . g y ő g y s z e r t á r a b o l P r a g á k a b a n m i u d e n e l ő f o r d u l ó g y o m o r b a j o k n a k , l e g j o b b a n t a n u s k o d n a k a z o n s z á m o s b i z o n y t i t v a n y o k é s e l i e m e r ő l e v e l e k , m e l y e k a k é s z i t ő l e t b á r m i k o r m e g t e k i n t e t h e t k . E z e n k i t ű n ő é s o l c s a g y ő g y s z e r a z o s t r á k - m a g y a r m o n a r c h i a b a r m e l y g y ő g y s z e r t á r a b a n k a p h a t o .

IRODALOM ÉS MUVÉSZET.

— Szakáll Antal a jó nevű magyar Shakespeare recitátor és tragikus: folyó hó 21-én szombaton a kaszinó termében Shakespeare és Schiller klasszikus műveiből — hazai és külföldi írók remek költeményeiből művészi előadást tart a következő változatos és igen érdekes műsorral:

1. A d a l n o k b ű j a c , A r a n y J á n o s t ö l .
2. A b e t e g é s a z o r v o s o k , h u m o r o s k ö l t e m e n y , G r e g u s s A g o s t ö t .
3. A k e v l á r i b u c s u , H e l - n e t ö l , f o r d i t o t t a S z á s z K á r o l y .
4. D e s p e r á t u r , k i t ű n ő h u m o r o s m o n o l o g , J u l e s d e M a r t h o l d u t á n , f r a n c z i a b o l f o r d i t o t t a G a b a n y i .
5. S c h i l l e r H a r a m i á k - j á b ó l „ M o ó r F e r e n c z e ” n a g y j e l e n e t e (r e c z i t á t i o) .
6. S h e k a s p e a r e : O t t h e l l ő - j a . J á g ó t , O t t h e l l ő , k é t f ő n a g y j e l e n e t e , D e s d e m o n a m e g f o j t á s a j e l e n e t e v e l e g y u t t (r e c z i t á t i o) .

K e z d e t e 8 ó r a k o r .
— A „Budapesti újság” című napilap f. 6. október 1-jétől H e n t a l l e r L a j o s o r s . k é p v i s e l ő s z e r k e z e t t e a l t t j e l e n i k m e g , m i n t a 4 8 - a s é s f ű t g e t e n s e g i p á r t k ö z l ö m e . A f e l h a s é s m o n d j a , h o g y e p á r t p r o g r a m j á t f o j g y s e m e l ő t t a r t a n i , s e m e n g e d v é n a b b o l e g y h a j z a l n y i t s e m é s n e m h a g y v a b e l e c e m p e z e t t e t t a l e g k i - t e b b m e g a l k o v a s t o m . „ A m u n k a t á r a k h o s s z u n e m v o r a s o l a t e v a s h a t ó s a f ű t g e t e n p á z t i k é p v i s e l ő k l e g n a g y o b b r e s z e , s a z é p - i r o d a l m i k ö z l e m e n y e k e t i g é r t e k a t ö b b e k k ö z t : A b r á n y i E m i l , F e k e t e J ő z s e f , G a b a n y i A r p á d , K i s s J ő z s e f , H e v e c s y J ő z s e f , N é m e t h I g n á c s , P o s s , I n a c s y L á s z l o , S z a b ő E n d r e , S z a n a , S z a t h m á r y M ó r , T e l e k y S a n d o r e z e d e s V a r a d y A n t a l s t b . E z e n f e l ű l l e s z e n k ű l f ö l d i l e v e l z ű i i s .

KÖZGAZDASÁG.

A vetések állása.
A földmivélségi miniszterinmba szeptember hó 10-től 16-ig beérkezett hivatalos jelentések a vetések állásáról a következőket közlik:

T e n g e r i . A D u n a b a l p a r t j á n n a g y o b b r e s z e m á r b e t a k a r a t t a t o t t ; a z e r e d m e n y i g e n k ű l ö n b e d t k i f e l j e n e t e k a z a l t a g a n k ö z é p - s z e r t . B a r s b a n s z é p , k i f e j l e t t m a g o t a d . E z e r t o r g o m b a k e v e s o s v e t e t t h o z z a s z e m f e j l e d h e t e t t k i k e l d e n , H o n t b a n k i e l e g i t t e n , e l l e n b e n N ó g r á d b a n o s a k n a g y o n g y e n g é n f i z e t . N y i r a é s P o z s o n y v á r m e g y é k b e n j ő t e r m e s t a d . T r e n c s e n b e n n e m s i k e r t ű l . — A D u n a j o b b p a r t j á n t ö r s e f o l y a m a t b a n v a n , á t l e g k ö z é p t e r m e n t f i z e t . — A D u n a - T i s z a k ö z e n t ö r s e f a l t a l o s n , n é m e l y h e l y e n m á r t e l j e s e n b e h o r d a t o t t , a t e r m e s m i n ő - s e g r e n e z v e — k e v e s k i v e t e l e l — j ő , m e n y i n y i r e g e á t l a g k ö z e p . — A T i s z a j o b b p a r t j á n t ö r s e f é s b e h o r d á s f o l y a m a t b a n v a n , k ö z é p , h e l y e n k i n t p e d i g j ő e r e d m e n y e l . A b a u j - T o r n a v á r m e g y é k b e n a z e g e r k e p u s t i t j á k . A T i s z a b a l p a r t j á n i t - o t t t ö r i k , S a i l a g y é s U g o c s a b a n k é s o n m e g e r n i . S z a b o l c s b a n é s S z i l l á g y a b n s i l a n y , e g y e b u t i a z o n b a j ő k ö z é p t e r m e s t a d . A T i s z a - M a r o s s z ö g é n b e t a k a r i t á s a v e g e f e l é k o z e l e d i k , a t e r m e s k ö z é p s z e r t . C s a n á d v á r m e g y é n a g y l a k i j á r á s a b a n p e d i g i g e n j ő . A z e r d ő i y i v á r m e g y é k b e n m i n d k i z a b b é r i k , e s t a m a g s z b f e k v e s ű é s s z á r a z a b b t a l a j u v i d é k e k m á r e g é s z e n m e g e r t t e t t , a e s ö v e k t ö b b - n y i r e a p r ó k m a r a d t a k . T ö r s e i s i t - o t t m e g k e z d e t t .

H ü v e l y e s e k é s k e r t i v e t e m e n y e k . A D u n a b a l p a r t j á n a t ö k j ö l f i z e t , k á p o s t a k e v e s l e z . A D u n a - T i s z a k ö z e n a h ü v e l y e s e k e g é s z e n v e r e j ő f i z e t e k ; k e r t i v e t e m e n y e k a s e b é t e n b e l l o t t e t t e s z e k r e a z e g é s z v i d e k e t j e v u l n a k . A T i s z a b a l p a r t j á n a k a p o s t a l e s s e n f e j l e d i k , T i s z a - M a r o s s z ö g é n j a v u l - n a k , k ű l ö n b e n a k a p o s t a — m e l y m á r m á r v e z e n d o o s o n v o l t — f e l t ű d t e t t s e m n o v e - n e k i n d u l t . A z e r d ő i y i v á r m e g y é k b e n t ö b b h e l y e n s i l a n y a k ; b a b á l t a l a b a n j ő , k ö z é p - s z e v ő t e r m e s t a d o t t . A k á p o s t a n é m i l e g j a v u l t e s t H u n y a d b a n s z é p .

B u r g o n y a . A D u n a b a l p a r t j á n s z e d e s e f o l y t o n t a r t . A r v a v á r m e g y é k e n i g e n s o k t e r m e s t a s m i n ő s e g e i s j ő . B a r s , N y i r a , P o z s o n y é s Z ó l y o m v á r m e g y é k b e n k ö z é p s z e r t . T r e n c s e n b e n k i e l e g i t ő é s j ő , e g y e b u t t g y e n g e , h e l y e l y - k o z e l r o s z . B a r s , N y i r a é s Z ó l y o m v á r m e g y é k e g y r e s z e b e n r o t h a d n i k e z d , e l l e n b e n T r e n c s e n b e n a r o t h a d n a j o r e s t m e g s z ű n t . A D u n a j o b b p a r t j á n a h o s s z a n t a r t o t t s z á r a z s á g f o l y t a n g y e n -

gén fízet, kevés és apró gumót hozott; szé-
dése itt-ott folyamatosan van. A Duna-Tisza
közé a korai kevés kivételével már betaka-
rítottak, és eredmény közepesert; a késő-
bire a legutóbbi esőzések időt betárat gy-
akorlatok úgy, hogy most már ez is közép-
szert hozamot igér. A Tisza jobb partján
a burgonyát nagyobbszert már kiszétték. A
Tisza balpartján gumói épek, mennyiségre
közepesert. A Tisza-Maros szögén meg
szedik, a termés általában véve közepesertnek
mondható. Az erdélyi vármegyékben a meg
földben levő teljesen meg nem ért gumókra
jo hatással volt az utóbbi eső, növekednek.
A levezhető burgonyát több helyen szedik,
nehel eléggé jól ízgat ugyan. Másutt azo-
ban csak közepesert, ost azon aluli hoza-
mot ad.

C s u k o r é s t a k a r m á n y -
r é p a . A D u n a b a l p a r t j á n a c s u k o r r e p s
k i z e d e s e m e g k e z d e t t , a z e r e d m e n y g e n g e
k ö z é p s z e r t , a t a k a r m á n y r e p a e s ő t k a p o t t ,
f e l t ű d t e s i z e t e t t e n A D u n a j o b b
p a r t j á n a z u t o b b e s ő z e s e k r e f e l t r i s s e t t é s
j a v u l t . k ö z é p s z e r t t e r m e s v á r h a t o . A D u n a -
T i s z a k ö z e n a i d ő j á r á s e h é t e n k e v e s ű
l é v é n , i s m é t s z é p f e j l e d e s e k i n d u l t , k ö z é p -
t e r m e s t f o g a d i . A T i s z a j o b b p a r t j á n k i -
e l e g i t ő . A T i s z a b a l p a r t j á n a z u t o b b i e s ő -
z e s e k r e j a v u l t , k ö z é p t e r m e s v á r h a t o . A T i -
s z a - M a r o s s z ö g é n a k e v e s ű i d ő b e n j a v u l n a
n o , m e g e r e s ű d t t , n e h e l a z o n b a n m á r a z
e s ő t k e s ő n k a p t a , p u s z t i t j a a h a n g y a é s m á s
t e r e g . A z e r d ő i y i v á r m e g y é k b e n t ö b b n y

BUDAPESTI TŐZSDE.

Szeptember 19-én.

	Pénz	Arany		Pénz	Arany		Pénz	Arany
M. kir. arany. adóment. 48	99 50	99 80	Magy. orsz. bank részvény-társaság	308 90	304 10	Pest közti vaspálya	430	432
M. vasúti köl. 120 frt o. é. (800 fo.) 58	94 55	94 85	Osztrák hitelintézet	880	885	Pesti közti vasp. élvélet-jegyek	110	110
M. v. köl. 120 frt egyes dbkban			Osztr. magyar bank	153	155 60	Budapesti III. ker. takarék.	168	110
M. 1869. kel. v. á. kötv. (els.) adóment. 58			I. magyar iparbank	712	715	Országos központi	452	457
M. 1878. kel. ár. v. szb. (els.) adóment. 58	99 75	100 25	Pesti magy. keresk. bank	188	17	Pesti hazai első	7325	7525
M. 1876. kel. aranyban (els.) adóment. 58	112 25	113	Bécsi bizt. társulat	215	215	Egyesült Budapest fővárosi takp.	452	455
M. kir. nyereség-közlésön 100 frt 50 frt drbjá	137 50	138 50	Bécsi élet- s jár. bizt. társ.	3140	3150	Magyar ált. takarékp. részvény.	88	89
Tiszai s szegedi kölcsön 48	130	131	Első megy. általános bizt. társ.	66 50	87	Alagut	145	147
M. k. földm. kötvények 58	104 75	105 25	Fonctere pesti bizt. társ.	945	955	Általános waggon kölcs. társaság	69	72
1867. zárad. 58	104 75	105 25	Magyar-francia bizt. társ.	528	531	„Franklin”-társulat	198	200
M. k. földm. kötvények temesi 58	104 75	105 25	Pannonia visszb. társ.	945	955	Ganz és társa vasúti, és gépgyár	828	830
161. zárad. 58	104 75	105 25	Concordia malom	1045	1050	Gesohwindt-féle szeszgyár	330	332
M. k. földm. kötvények horvát-horv. orsz. 58	104 75	105 25	Első budapesti malom	242	244	Gyapjút. és biz. I. magy.	246	250
M. k. földm. kötvények erdélyi 58	104 75	105 52	Erzsébet malom	595	600	Kereak, építlete	675	—
100 fra 58	98 50	99	Hengermalom	252	255	Könyvnyomda „Athenaeum”	444	448
Szöllőészmaavált. kötv. (100 frt) 58	100	101	Lutza malom	353	355	Pesti	1070	1100
Pest vár. kölcsöne 1870. évből 58	101 50	102	Molnárak és stúók malom	755	760	Közsébk. és téglagy. (Drascho)	221	222
1871. évből 58	107	109	Pannonia malom	130	132	Nemzetközi waggon-kölcson-részvény-társaság	59	60
Budapest f. v. 1880. kölcsöne 58	100	100 25	Viktoria malom	175 50	176 50	Pesti építő-társaság	100	101
Budapesti bankgyeo. részvényt. magy. ált. hitelbank	281	281 50	„Adria” m. tengeri hajó. társ. v. t.	—	—	Bimamurány-szigetárj. vasutvitra, Salgótarjáni közsébk.	171	172
Magy. jelk. hitel. II. kib. in. ellimv. magy. lesz. s pénzváltóbank	99 25	99 50	Álföld-fiumei vasút 58	154 50	155 50	Schlick-féle vasúti, és gépgyár.	152	154
			Bátaszéki domb. székany. vasút 58	194 50	195 50	Schlick-féle vasúti, és gépgyár. II. kib	810	820
			Eszaki vasút 58	142	143	Serfőde első magy.	270	274
			Erdélyi vasút 58	160 50	161 60	Sertőszőlő	110	120
			Győr-sopron-ebenfurti vasút 58	157 60	158	Sós uti kőbánya	104	106
			Kassa-oderbergi vasút	232 50	233	Spodium- s essolizsgyár	149	150
			Magyar galiziai vasút	188	189	Stálla-részvény-társaság	25	255
			M. ny. v. (sz.-győr-grácz) vasút 58	246	248	Téglá- és mészegető üjlaki	—	—
			Osztrák államvasút 58	—	—	Törk dohányrészvény	—	—
			Pécs-larcsi vasút 58	—	—	Gőztéglagyár kőbányái	—	—
			Tisza-vidéki vasút 58	—	—	Mjelz.-bank ny. kölcsönkötv. 4. sz	—	—
			Osztr. dunagőzhajózási társ. 58	—	—		—	—

Aradvármegye alispánjától.

Pályázat.

Az eleki járási főszolgabírósnál üresedésbe jött járási irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Az állás javadalmazása évi 400 frt fizetés és 50 frt lakpénz, s folyamodóktól az 1883. I. t. cz. 19. §-ában előirt elméleti minősítés kivetelt.

A kellőgel felszerelt pályázati kérvények folyó szeptember hó 28-ig Fábian László főispán ur Ó Meltóságához nyújtandók be.

Aradon, 1889 szeptember 16.

Ormós Péter,
alispán.

Hirdetmény.

Az utóbbi időben az ebdűh gyakrabban fordult elő, nehogy járványossá váljon, s a dühös ebek harapása által az emberekre, és házi állatokra át szarmason, a nagyméltóságú m. kir. földművelés ipar és kereskedelem ügyi miniszterium 1886 évi 13062 sz. a. kelt. rendelete alapján a következő óvintézkedések tetetnek közhírré.

Minden kutyának vagy más házi állatnak tulajdonosa a dühnek netaláni kitörése ellen a legnagyobb elővigyázatára utasítatik.

A kutyák eledelben és italban szükségét ne szenvedjenek azoknak rohadat vagy büzös húst, vért, zsírt vagy ily féle táplálékot adni tilos, a kenyér melyet a kutyák eledelül kapnak sült, ennek vagy melegnek lenni nem szabad, nagyon hasznos nekik sózott kenyér és csont, ellenben forró étel ártalmas.

A kutyák mindég tisztán tartandók, bolyhosok megnyirandók és gyakran vízben usztatandók, azokat ingerelni és nemőszöntök kielégítésében akadályozni tilos.

Kutyáknak felügyeletlenül futkázászat tőrni nem szabad, miután más kutyákkal összemarakadásra alkalmat kapnak, a mérgek kutyák láncon tartandók.

Ha ezen elővigyázat mellett is a kutyán korjelek vétetnek észre, t. i. a kutya mogorva, azomor, lassan egyik helyről a másikra húzódik, elbukik, sokott tulajdonosától eltér, ismeretes személyek iránt elenségesek, minden tárgy iránt harapásra hajlandónak mutatkozik, azonnal láncon teendő és a reudorségnek bejelentendő, miután kétséget nem szenved, hogy a düh kitöréssel fenyeget.

Ki ezen bejelentést elmulasztja, szigoru büntetés alá esik.

Mintthogy a házi állatok veszettség marása által vagy más veszet állattal érintkezés folytán befertőzötnek lehetnek a német, hogy arról valamint a tulajdonos tudna, emnélfogva, köteles mindenki ha állatain a düh jeleit: ingerült viselést, dühösség, bősülséget eláruló rekedt hang személyek és tárgyak irányában ellenséges magavi-selet, sértésre törekvés, figyelemmel kíséreni, ily állatot megkötni és a kapitányi hivatalnál bejelenteni köteles.

Arad, 1889. szeptember 11.

Urbányi, főkapitány.

Hirdetés.

A folyó évben kiigazított és az 1890-ik évben érvényesül beírandó országgyűlési, képviselő választók névjegyzék ellen beadott felszólalásokra hozott határozatok folyó szeptember 20-tól—30-ig a polgármesteri hivatalon közszemlére kitűntek, hol azok hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A kített határozatok ellen a kir. Curiahoz intézendő felebezések a határozatok kitételét követő tíz nap alatt a polgármesterhez mint a központi választmányi elnökhöz nyújtandók be.

Arad, 1889. évi szeptember hó 4-én.

Arad szab. kir. város
központi választmánya

Hirdetés.

A nagyméltóságú (öldmívelésügyi magy. kir. Miniszter 1888. évi szeptember hó 11-én 4615—III. sz. a. következő körrendeletét beosztott ki:

A ragadós száj és körömájás elhurozolásának megakadályozására végett az 1888. évi VII. t. cz. 38 §-a alapján szarvasmarhák, továbbá a juhoknál és kecskéknek a budapesti vásárra labon való hajtasát ezenel megtiltott.

Arad szab. kir. város tanácsának 1889. évi szeptember 14-én tartott üléséből.

A városi tanács.

Aradmegye

Miske községében

egy kétpár kőes

gőzmalom

jutánycs-áron eladó.

ifj. Cs. Oláh István.

M. k. áll. amvasutak. 61862—89. sz.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak vonalain szükséges folyt a célból való 100 csoport 4'51'26" szögű c. rendszerű egyszerű teljes keresztelés szállításiára nyilvános pályázat hirdettetik.

Az ivenként 50 kr. magy. bélyegjeggyel ellátott és lepecsételt ajánlatok a következőkkel: „Ajánlat 61862—89. számhoz folyt azelőbbi való keresztelésék szállítására.” 1889. évi október hó 12-iki déli 12 óráig a m. kir. államvasutak igazgatóságának anyag- és leltár beszerzési (A: V.) szakosztályánál (B. dapest, Andrássy-ut 75. sz. I. em. 47. ajtó) átadandók, illetve postán odaküldendők.

Bánatpénz fejében az ajánlt keresztelésék értékének 5 százaléka készpénzben vagy állami letételekre alkalmas értékpapirokban 1889. évi október hó 18-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak főpénztáránál letendő.

Az ezen szállításra vonatkozó közelebbi feltételek és módok azok az említett anyag- és leltár beszerzési szakosztályánál és a m. kir. államvasutak mindegyik feletvezetőségénél megtekinthetők.

Budapest, 1889. szeptember 9.

Az igazgatóság.
Nyomatja és kiadja az Ungerleider-féle könyvnyomda Aradon.

Gyors s biztos segítség gyomorhajok s azok következményei ellen.

Az egészség fenntartására, az életnekdek s ennek folytán a vérnek tisztítására és tiszta állapotban való fenntartására és a jó emésztés elősegítésére a legjobb s leghathatósabb szer a már is mindenütt ismeretes és kedvelt

életbalsam Dr. ROSA-tól.

Ezen életbalsam a legjobb s leggyógyhatásosabb gyógyítékekkel a legmondosabban van készítve s különösen minden emésztési bajok, gyomorgörös, étvágyhiány, savanyus felbúfás, vértórtulás aranyeres bajok stb. ellen teljesen hathatósok bizonyul. Ily kitűnő hatásai következtében ezen életbalsam egy bebizonyult, megbízható házi szerévé lett a népek. **Ará egy nagy üveggel 1 frt, kis üveggel 50 kr. Eltérő iratok ezzel bárminek betekintés végett rendelkezre állnak.**

Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle” életbalsam minden üvegcskéje két burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” címzett gyógyszerértérből. FRAGNER Prága 205—III. német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles feleln Bedig az ide nyomott védjegy látható.

Óvás! Hamisítások elkerülése végett, mindenkit figyelmeztetek, hogy az egyedül általam az eredeti utasítás szerint készített „Dr. ROSA-féle” életbalsam minden üvegcskéje két burkba van csomagolva, melynek hosszoldalain Dr. ROSA életbalsama a „fekete sashoz” címzett gyógyszerértérből. FRAGNER Prága 205—III. német, cseh, magyar és francia nyelven olvasható, széles feleln Bedig az ide nyomott védjegy látható.

FRAGNER B.

főaktárban, gyógyszerár „a fekete sashoz” Prágában 205—III. és BUDAPESTEN Török József ur gyógyszerésznél, Király-utca 12. sz. Budai Emil ur városi gyógyszerárban Városház-téren.

Az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb gyógyszer-tárán van raktár ezen életbalsamból.

Ugyanott kapható:

„prágai általános házi kenőcs”

ebb szer hányilatkozattal elismert **biztos gyógyszer** mindenféle gyuladások, sebek és genyedés ellen. Ezen kenőcs biztos eredménnyel használható a női emelő gyuladásánál, a tej tespedésnél s az emelő megkeményedésénél szüléskor, kelvényűnél, vérdaganatoknál, genya fakadékoknál, pokolvárnál, kóröngyökknél, az ugnevezett körömíreggnél, elkeményedésnél, felpufladásoknál, mirigydagadtoknál, zsidőgnatoknál, érzékenlen tagoknál stb. Minden gyuladás, daganat, elkeményedést felpufladást a legrovidebb idő alatt eltávolít; s ahol már genyedés mutatkozik, ott a daganatot legrovidebb idő alatt fájdalom nélkül felszívja, kiéríti és kigyógyítja.

Óvás! Kapható 25 és 35 krajczáros szelencékben. Mindenkit figyelmeztetek, hogy az eredeti utasítás szerint csak nálam lesz készítve s csak akkor valódi, ha a sárga ércszelencze, melybe töltetik, vöröshasználati utasításokba (melyek a nyelven nyomták) és két kartonba, melyen az ide nyomott védjegy látható — burkolva van.

HALLÁSI BALZSAM a legbizonyosabb, számtalan próbatét által legbiztosabbnak elismert szor a nehezhallás kigyógyítása s az egészen elvesztett hallási tehetőség visszanyerésére. — Egy üveg ára 1 frt.

Hirdetmény.

Miután a közadók kezeléséről szóló 1883. évi XLIV. tv.-cz. 39. §-a értelmében a f. évi III. adórészlet esedékességének határideje már lejárt, az adózók ezenel hirdetményileg is felhivatnak, hogy a f. évi III. adórészletet most már a késélnemi kamatok s esetleg intési díjjal együttes adótartozásaikat azonnal fizessék be; mert ellenkező esetben a régi díj és adót rtózásek azonnal, a f. évi III. adórészlet pedig Augustus hóban a késélnemi kamattal együtt végrehajtás utján s a végrehajtási díjak felszámítása mellett fognak behajtani és pedig oly módon, hogy a III. adórészletre nézve Augustus hó 24-től kezdve a zálogolás fog megejteni, s a menyenyiben ennek daczára az adó-hadmertességi-díj hátralék járulékaival együtt a zálogolás foganatosításától számított 15 nap alatt nem törlesztetnek, a lefoglalt ingók nyilvános árverésen el fogdak adadni.

Aradon, 1889. Augustus hó 15.

A városi tanács.

Hirdetmény.

A fegyveradórol szóló 1883. évi XXIII. t. cz. 17. §-a értelmében közhírré tétetik, miszerint a vadászatra nem használható fegyverekre vonatkozólag érvényesített fegyveradó kivetési lajstrom az adóügyi osztályban f. évi augusztus hó 5. napján kezdődő 8napos közszemlére kitétetik oly célból, hogy azt mindenki megtekinthesse és esetleges kifogásait a fent kitétt határidő alatt a kir. pénzügyigazgatóságánál beadhasa.

Egyben felhivatik a nem vadászat célokra használt fegyvertulajdonos közönség, hogy a fent kitétt határidő lejártai következő 15 nap alatt a terhára 1889. 1890. évre kivetett fegyveradót a városi pénztárnál kifizesse, mert az, kinek birtoában a lejárt határidő lejárt utján fegyvertartási engedély nélkül löfgyver fogtaláltatni, az 1883. évi XXIII. t. cz. 43. §-a értelmében 10—20 frt-ig terjedhető pénzbírsággal, nem fizetés esetében fogság büntetéssel fog sújtatni.

Aradon, 1889. augusztus 3-án.

A városi tanács.